

Asia: VN/15078/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tehy kannattaa esitystä siitä, että hyvinvointialueet varautuvat ennakolta hyvin virka-apun antamiseen sekä normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa lakiesityksen 53 a § 1 momentissa mainituille tahoille. Tehy kannattaa esitettyä lainsäädäntömuutosta tämän mahdollistamiseksi. Samalla Tehy kiinnittää huomiota seikkoihin, jotka ovat heikentäneet hyvinvointialueiden mahdollisuuksia toimia häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa ja antaa virka-apua muille viranomaisille ja kiinnittää huomiota tarpeeseen painottaa varautumisessa hyvinvointialueen henkilöstön osaamista ja toimintakykyä mahdollista tulevaa virka-apua annettaessa.

Suomen hallitus on valmistellut ja eduskunta tehnyt lukuisia hyvinvointialueiden toimintoja ja rahoitusta koskevia ratkaisuja, jotka ovat heikentäneet hyvinvointialueiden edellytyksiä selviytyä edes normaalioloissa perustuslailla kansalaisille taatusta ja hyvinvointialueiden vastuulla olevasta terveydenhuollosta. Hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvien alijäämien kattamisen menettely ja sitä koskevat määräaika vaatimukset ovat johtaneet hyvinvointialueiden säästötoimina erittäin laajoihin työvoiman vähentämisiin ja muihin henkilöstöä koskeviin säästöihin. Myös hyvinvointialueiden edellytyksiä kouluttaa henkilöstöään ollaan heikentämässä koulutuskorvauksen lakkautuksella. Nämä toimet ovat heikentäneet hyvinvointialueiden mahdollisuuksia selvitä myös niistä velvoitteista, joita nyt ollaan säättämässä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Tässä esitysluonnoksessa ei tuoda riittävästi esiin tätä hyvinvointialueiden normaaliolojen toimintaedellytyksissä tapahtunutta muutosta, joka on puute, kun kuvataan sen lisäksi tehtävää varautumisvelvollisuutta. Esitysluonnosta on syytä täydentää tältä osin ennen lakiesityksen antamista eduskunnalle.

Tehy vaatii Suomen hallitukselta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevan julkisen terveydenhuollon edellytysten ja rahoituksen vahvistamista normaalioloissa. Tuon suunnanmuutoksen on tapahduttava nyt, ja sen on oltava pysyvä, koska vain näin turvataan huoltovarmuuden kiinteänä osana oleva julkinen terveydenhuolto ja sen toimintakyky kaikissa

oloissa. Vain näin turvataan myös hyvinvointialueiden toimintaedellytykset esitetyn 53 a § 1 momentin mukaisissa velvoitteissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja lainkohdassa mainituissa poikkeusoloissa.

Esitysluonnoksen 53 a § 1 momentissa todetaan, että hyvinvointialueen antaessa virka-apua normaaliolojen häiriötilanteessa tai poikkeusoloissa tuo virka-avun antaminen ei saa vaarantaa hyvinvointialueen lakisääteisten tehtävien hoitamista. Tehy painottaa, että hyvinvointialueiden tavanomaisen toiminnan rahoituksen tulee olla kunnossa ja varautumisen tulee olla riittävän laajaa, jotta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa lain säännös voidaan toteuttaa, eli siviiliväestö saa terveydenhuoltonsa perustuslain ja muun lainsäädännön mukaisesti.

Esityksessä eräänä valtioneuvoston päätöksessä tarkemmin määriteltävänä varautumisvelvoitteena on hyvinvointialueen henkilöstön kouluttaminen ja harjoittelu tässä laissa tarkoitetun virka-avun antamiseen ja sen osaamistarpeisiin. Tehy kannattaa henkilöstön kouluttamista näihin virka-aputarpeisiin ja niissä tarvittaviin erityisiin ammatillisiin tehtäviin ja näkee tuon osan varautumisesta erittäin tärkeänä sille, että nyt esitettyä virka-apua kyetään tarvittaessa antamaan laadukkaalla ja tehokkaalla tavalla.

Hyvinvointialueen henkilöstön oikeuksista työsuojeluun, työaikasääntelyyn ja etenkin riittävään työstä palautumiseen on huolehdittava myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tämä on huomioitava valmistelussa olevan valmiuslain palvelussuhdesäännösten lisäksi myös tässä varautumissääntelyssä, tämän sääntelyn perusteella annettavissa valtioneuvoston päätöksissä, ja myös niiden perusteella hyvinvointialueilla toteutettavassa varautumissuunnittelussa.

Millariikka Rytkönen, puheenjohtaja, Tehy ry

Lisätiedot: Jarkko Pehkonen, lakiasiainpäällikkö: jarkko.pehkonen@tehy.fi

Pehkonen Jarkko
Tehy ry